

worden impliciet verdedigd. Deze pool leidt tot veel noodlottige imitatie, zoals onderzoek uitwijst. Bij veel kunstenaars, vooral schrijvers, komt zelfmoord in hun werk en leven voor.

De andere pool is Papageno, ontleend aan Mozarts opera *Die Zauberflöte*. Vogelvanger Papageno is ten einde raad omdat hij denkt dat hij geen partner meer zal vinden. Gute

22 DE VOLKSKRANT
DONDERDAG 24 SEPTEMBER 2015

Opinie & Debat

Govert Jan Bach is muzikschrijver en suicidepreventietrainer bij 113Online en GGD Amsterdam.

Blinde naastenliefde kan recept zijn voor politieke desintegratie

Bas van Bommel is universitair docent literatuurgeschiedenis aan de Universiteit Utrecht.

Vluchtelingencrisis

Misschien vraagt de naastenliefde ons in deze tijd inderdaad wel om ons vooral over het eigen volk te ontfermen.

Na de protestantse kerken mengt ook de katholieke kerk zich nu in het migrantendebat. Ter inleiding van de 'Week van de Vrede' riepen de Nederlandse bisschoppen dit weekend op tot 'hulp aan vluchtelingen'. Dit in navolging van paus Franciscus, die twee weken geleden vanaf het Sint-Pietersplein verkondigde dat 'elke parochie, elke religieuze gemeenschap, elk klooster en elk pelgrimsoord één familie moet opnemen om concreet de naaste te zijn van deze arme en kwetsbare mensen'.

Voor de paus is het onomstotelijk: wie nee zegt tegen vluchtelingen, zegt nee tegen Christus zelf.

Ook de Nederlandse politiek – christelijk of niet – kiest massaal voor de barmhartigheid: vluchtelingen moet je helpen, op welke manier dan ook. Een afwijkend geluid bij de Algemene Beschouwingen kwam slechts van Geert Wilders, die sluiting

van de grenzen en bescherming van het 'eigen volk' als uiting van een 'christelijke waarde' omschreef. De Kamer reageerde met hooggelach. Rechts patriottisme als uiting van christelijke caritas? Kent Wilders' retorische manipulatie dan echt geen grenzen?

Toch confronteert Wilders ons met een belangrijke vraag: wat zijn onze morele en christelijke plichten ten aanzien van migranten, en hoe verhouden die zich tot andere waarden en belangen? Liggen naastenliefde en openstelling van de grenzen wel echt in elkaars verlengde?

Drie problemen worden in het huidige debat goeddeels genegeerd. Ten eerste: wat te doen als onze hulpbehoevende 'naasten' geen verdwaalde individuen, maar honderdduizenden en zelfs miljoenen migranten zijn? Jezus preekt de barmhartige Samaritaan omdat hij zich over een mishandelde reiziger ontfermde, niet omdat hij een voltallige volksstam Judea binnenloodde. Tijdelijk hulp bieden aan vluchtelingen is iets anders dan besluiten tot massa-asiel en naturalisatie. De christelijke moraal verplicht ons niet om naastenliefde toe te passen zonder enige consideratie met de politieke en demografische realiteit, of de consequenties daarvan op lange termijn.

Ten tweede – en hier stuiten we op een groot taboe: wie zijn in de huidige wereldpolitiek eigenlijk onze naasten? Zijn dat ook mensen die de Heilige Oorlog tegen het Westen, inclusief z'n christelijke waarden, als een goed idee beschouwen? Slechts een klein percentage van alle moslims is gewelddadig jihadist. Maar het

is een extreem gevaarlijke minderheid, die de afgelopen decennia verantwoordelijk was voor rond de vijftienduizend religieus gemotiveerde aanslagen.

Met de migrantenstroom, zo erkende vorige week Eurojust (een juridisch agentschap van de Europese Unie), komen nog veel meer potentiële terroristen ons continent binnen. Hoe barmhartig is het om dit te laten gebeuren?

Bovendien is bekend dat grote aantallen moslims zich wereldwijd broederlijk achter de jihadistische scharen. De schattingen variëren, maar het gaat om minimaal 10 tot 20 procent: 180 miljoen moslims wereldwijd,

Met migranten komen ook potentiële terroristen binnen

circa 3,5 miljoen in Europa, en nu nog honderdduizenden migranten. Vraagt de naastenliefde ons de ogen te sluiten voor zoveel openlijk of sluimerend antiwesters sentiment?

Ten slotte – en geheel los van de radicaal denkende minderheid: hoe barmhartig is het om blijvend asielt te verlenen aan mensen wier kans op integratie minimaal lijkt? Individuen kunnen, na een vaak ingewikkeld en pijnlijk proces, integreren in een nieuwe samenleving. Maar grote groepen houden meestal vast aan hun andere identiteit en waarden.

De crisis in het Midden-Oosten is voor een belangrijk deel het gevolg van botsende etnische, religieuze en culturele identiteiten. In het Westen zijn dergelijke etnische en religieuze identiteiten langzaam vervaagd en zijn daarmee de voorwaarden voor een democratische samenleving ontstaan. Is het onbarmhartig om te willen voorkomen dat dergelijke botsingen zich in de toekomst ook in Europa weer zullen voordoen? Kan blindelings gepraktiseerde naastenliefde op de lange termijn geen recept voor politieke desintegratie zijn?

Misschien dat de naastenliefde ons in deze tijd van mondiale verschuivingen inderdaad wel vraagt om ons voornamelijk over het eigen volk te ontfermen. Om allereerst de cultuur te beschermen waaraan de christelijke waarden ontsproten zijn. En om ons niet af te keren van de mogelijk ernstige gevolgen van barmhartig bedoeld beleid.

Misschien is Geert Wilders' definitie van naastenliefde dan toch niet zo lachwekkend. Dan kon zelfs paus Franciscus nog wat van hem leren.